

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/95/2018
Identifikačné číslo spisu: 5117202951
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5117202951.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Plachtince Power, s. r. o., so sídlom Kameničany 200, IČO: 45 713 316, zastúpeného advokátskou kanceláriou LEGAL & CORP s. r. o., so sídlom Gajova 11, Bratislava, IČO: 47 237 325, proti žalovanému: Stredoslovenská distribučná, a. s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, Žilina, IČO: 36 442 151, zastúpenému advokátskou kanceláriou AKMG, s. r. o., so sídlom Dolná 6A, Banská Bystrica, IČO: 36 800 589, o zaplatenie 52.160,52 Eur, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18Cb/26/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/48/2018-528 z 19. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/48/2018-528 z 19. septembra 2018 a rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 18Cb/26/2017-334 zo dňa 23. novembra 2017 zrušuje a vec vracia Okresnému súde Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) rozsudkom č. k. 18Cb/26/2017-334 zo dňa 23. novembra 2017 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 52.160,52 Eur a žalobcovi priznal náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“ alebo „Úrad“ v príslušnom gramatickom tvare) vydal Výhlášku č. 221/2013 Z. z. (ďalej aj „Výhláška“ v príslušnom gramatickom tvare), ktorou bola s účinnosťou od 1. januára 2014 zavedená platba za prístup do distribučnej sústavy (tzv. G-komponent), ktorú boli povinní platiť všetci výrobcovia elektriny bez ohľadu na to, či prístup do distribučnej sústavy využívajú alebo nie, resp. bez ohľadu na to, či uzatvorili so žalovaným zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy alebo nie. Výšku platby za prístup do distribučnej sústavy určoval ÚRSO cenovým rozhodnutím z hodnoty 12-mesačnej rezervovanej kapacity, pričom takéto rozhodnutie vydával Úrad pre každý kalendárny rok.

2.1. Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) č. k. PL. ÚS 17/2014-132 z 22. júna 2016 publikovaným v Zbierke zákonov 21. júla 2016 ústavný súd vyslovil, že ustanovenie § 26 ods. 23 Výhlášky v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca

elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny“ nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“ v príslušnom gramatickom tvare“). V predmetnom náleze ústavný súd skonštatoval, že povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať určité platby za prístup do distribučnej sústavy vzniká v zmysle § 26 ods. 5 v spojení s § 27 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike (ďalej aj „zákon č. 251/2012 Z. z.“) na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe a do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Zároveň podľa ústavného súdu povinnosť výrobcov elektriny uhradiť platbu za prístup do regionálnej distribučnej sústavy aj v prípade, ak nemajú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, ide nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone č. 251/2012 Z. z., čo do platenia poplatkov (cien) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre ÚRSO v zmysle zákona o regulácii upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav. Uvedený nález podľa názoru okresného súdu potvrdil, že kto nemal uzatvorenú zmluvu o prístupe, nemal povinnosť uhrádzať platbu za prístup.

2.2. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že účinky uvedeného nálezu pôsobia spätne (t. j. „ex tunc“), pričom vychádzal zo zjednocujúceho stanoviska pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06, v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „hmotnoprávne účinky nálezu ústavného súdu nastávajú pre všetkých účastníkov konania ex tunc.“ Okresný súd nárok žalobcu právne posúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď mal za preukázané, že žalovaný vystavoval žalobcovi mesačné faktúry na základe ustanovení Vyhlášky, ktoré žalobca uhradil napriek tomu, že so žalovaným nemal uzatvorenú zmluvu o prístupe. Žalobca nemal povinnosť žalovaným fakturovaný poplatok platiť, keďže jeho povinnosť z ničoho nevyplýva, nakoľko platbu za tzv. G-komponent možno požadovať len na zmluvnom základe a v zmysle nálezu ústavného súdu nemôže danú povinnosť uložiť žalobcovi ani Vyhláška.

2.3. Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená len zmluva o pripojení, ktorej predmetom bolo výlučne pripojenie žalobcovho zariadenia na výrobu elektriny do distribučnej sústavy žalovaného, a nie aj dohoda o prístupe žalobcu do distribučnej sústavy žalovaného, ktorá je možná len na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, ktorú predpokladal aj zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike účinný v čase uzavretia zmluvy medzi žalobcom a žalovaným (ďalej aj „zákon č. 656/2004 Z. z.“). Zmluvu o dodávke a distribúcii elektriny uzatvoril žalobca len s tretím subjektom odlišným od žalovaného a teda nepreukazuje existenciu záväzkového vzťahu medzi stranami sporu.

2.4. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že zmluva o pripojení predstavuje zároveň aj zmluvu o prístupe, pretože nemá dané náležitosti a z ničoho nevyplývala vôľa žalobcu zmluvu o prístupe uzavrieť. Zmluva predstavuje dvojstranný právny úkon, pričom v danom prípade vôľa žalobcu absentuje. Poukázal pritom aj na znenie ustanovenia § 26 ods. 4 a ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z., z ktorého je zrejмый rozdiel medzi zmluvou o pripojení a zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny. Kým zmluva o pripojení zaväzuje žalovaného prepraviť množstvo elektriny vo výške rezervovanej kapacity, ktorá je uvedená v prílohe zmluvy o pripojení, a teda stanovená jednostranne zo strany žalovaného, zmluva o prístupe zaväzuje žalovaného rezervovať dohodnutú distribučnú kapacitu. Ak žalovaný poskytol žalobcovi rezervovanú kapacitu, bolo to len v zmysle zmluvy o pripojení, a nie v zmysle zmluvy o prístupe. Uvedené pojmy rozlišoval vo svojom náleze aj ústavný súd, a preto tieto zmluvy nemožno zamieňať, ani jednu zmluvu subsumovať pod druhú.

3. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“ v príslušnom gramatickom tvare) rozsudkom č. k. 13Cob/48/2018-528 z 19. septembra 2018 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

4. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým bol viazaný, keďže nezistil dôvody pre zopakovanie vykonaného dokazovania, resp. pre jeho doplnenie.

4.1. Vo vzťahu k aplikácii nesprávneho právneho predpisu, keď okresný súd aplikoval zákon č. 251/2012 Z. z. a zmluva medzi stranami sporu bola uzavretá za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. -

odvolací súd uviedol, že žalovaný nepreukázal uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny podľa zákona č. 656/2004 Z. z. Poukázal pritom na to, že žalovaný začal účtovať poplatok za prístup do distribučnej sústavy počnúc rokom 2014. Podľa krajského súdu súd prvej inštancie správne aplikoval zákon č. 251/2012 Z. z. v spojení s Vyhláškou, ktorou sa účtovanie platieb aj bez zmluvy založilo.

4.2. Odvolací súd skonštatoval, že žalovaný nepreukázal uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny so žalobcom, pričom zdôraznil, že aj ústavný súd kládol dôraz na zmluvu, ktorú má mať uzavretú výrobca elektriny s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy (t. j. zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny). Podľa odvolacieho súdu žalovaný v odvolaní potvrdil neexistenciu zmluvy o prístupe, ak uviedol, že zmluva o pripojení predstavuje aj dojednanie prístupu žalobcu do distribučnej sústavy vzhľadom na jeho záväzok zabezpečiť maximálnu rezervovanú kapacitu pre žalobcu v distribučnej sústave a zároveň, ak tvrdil, že zmluva o pripojení v sebe subsumuje aj zmluvu o prístupe, čo je však podľa krajského súdu neakceptovateľné pre rozdielnosť týchto zmluvných inštitútov.

4.3. Z rozhodnutia krajského súdu preto vyplýva, že ak žalovaný nepreukázal uzavretie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, čo bolo v predmetnom spore skonštatované, či už podľa právnej úpravy zákona č. 656/2004 Z. z., alebo podľa právnej úpravy zákona č. 251/2012 Z. z., tak na tento stav dopadajú závery nálezu ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014.

4.4. Odvolací súd sa zároveň stotožnil aj so záverom okresného súdu, že uvedený nález ústavného súdu má účinky ex tunc. Opačný výklad by totiž podľa jeho názoru priamo poprel princíp zachovávanía ústavnosti a zároveň by bol neprípustným absolutizovaním princípu právnej istoty. Krajský súd preto dospel k záveru, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi žalovanú istinu titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo neoprávneným účtovaním platby za prístup do distribučnej sústavy žalobcovi, keďže účinky nálezu ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014 sa vzťahujú aj na situácie, ktoré vznikli pred jeho vydaním, pretože prednosť má princíp ústavnosti.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dňa 23. októbra 2018 dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne, alternatívne, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval dovolateľ z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“).

5.1. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. má byť podľa žalovaného daná vo vyriešení právnych otázok týkajúcich sa

a/ právneho posúdenia existujúceho zmluvného vzťahu medzi žalovaným a žalobcom ako výrobcom elektriny (teda v právnom posúdení zmluvy o pripojení),

b/ v spojení s právnym posúdením ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. v kontexte príslušných ustanovení zákona č. 656/2004 Z. z. a

c/ v nadväznosti na ustanovenie § 96 zákona č. 251/2012 Z. z., v právnom posúdení zmluvy o prístupe do sústavy podľa ustanovenia § 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z. v spojení s príslušnými ustanoveniami tohto zákona, ďalej Pravidiel trhu a Vyhlášky č. 221/2013 Z. z.

5.2. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. má byť daná v právnom posúdení účinkov nálezu ústavného súdu v konaniach podľa článku 125 ústavy o súlade právnych predpisov s ústavou.

6. Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie spočívajúce v použití nesprávneho právneho predpisu a jeho nesprávnej aplikácii, keď súd prvej inštancie aplikoval zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike, ktorý nadobudol účinnosť 01.09.2012, pričom platným a účinným právnym predpisom v čase vzniku zmluvného vzťahu medzi stranami sporu bol zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike, z ktorého bolo potrebné vychádzať. Za nedôvodné považoval tvrdenie odvolacieho súdu, že aplikáciu nového zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. odôvodňuje to, že platby za obdobie rokov 2014 a 2015 boli vyberané už za účinnosti nového zákona. Právny vzťah medzi stranami sporu, ako aj opodstatnenosť faktúr za prístup výrobcu do distribučnej sústavy vystavených žalobcovi bolo potrebné posudzovať podľa zákona č. 656/2004 Z. z.

6.1. Podľa názoru dovolateľa, žalobca má so žalovaným uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej

sústavy, na základe ktorej faktúroval žalobcovi platbu za prístup do distribučnej sústavy, a teda nie je možné prijať právny názor o bezdôvodnom obohatení. Až po zodpovedaní toho, či v čase uzavretia zmluvy o pripojení došlo aj k uzavretiu zmluvy o prístupe do sústavy, je možné pristúpiť k tomu, či je potrebné takýto zmluvný vzťah dávať do súladu s novou právnou úpravou zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, keďže z ustanovenia § 96 zákona č. 251/2012 Z. z. vyplýva, že zmluvy uzavreté podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti a len tie zmluvy, ktorých ustanovenia sú v rozpore s týmto zákonom, boli účastníci zmlúv povinní uviesť do súladu s týmto zákonom do 31. decembra 2012. Zákon č. 656/2004 Z. z. nespájal s výrobcou elektriny distribúciu elektriny. Logickým výkladom potom možno dospieť k záveru, že pokiaľ zákon nepriznáva výrobcovi elektriny právo na distribúciu elektriny, nemôže mu zároveň ukladať povinnosť uzavrieť takú zmluvu, predmetom ktorej bude právo, na ktoré výrobca zo zákona nie je oprávnený. Pokiaľ ide o podstatné náležitosti zmluvy o prístupe, odvolací súd sa mal vo svojom rozsudku vysporiadať s jednotlivými pojmami a následne zhodnotiť, či je vôbec možné, aby tento typ zmluvy uzavrel žalobca ako výrobca elektriny so žalovaným.

6.2. Dovolateľ taktiež uviedol, že nie je sporné, že žalobca má na trhu s elektrinou postavenie výrobcu, ako aj odberateľa. Z ustanovení § 26 ods. 23 a ods. 26 Vyhlášky je zrejmé, že tieto sa majú vzťahovať aj na žalobcu ako výrobcu elektriny a súčasne aj odberateľa elektriny, pripojeného do distribučnej sústavy žalovaného cez existujúce odberné miesto. Vyhláška upravuje platbu za prístup do distribučnej sústavy tak, že jej výška závisí od toho, ktorá rezervovaná kapacita je vyššia, teda podľa toho, či má jeden subjekt vyššiu rezervovanú kapacitu z pohľadu výrobcu, alebo či je vyššia rezervovaná kapacita z pohľadu odberateľa, a to z dôvodu, aby sa zabránilo duplicitnému plateniu poplatku za prístup. Výkladom je potom možné dospieť k tomu, že pojem „rezervovaná kapacita odberu elektriny“ je práve distribučná kapacita a tá je spojená s odberom elektriny, a nie s výrobou, či výrobcom elektriny. Maximálna rezervovaná kapacita nielen že súvisí s pojmom prístup do distribučnej sústavy, ale dojednaním výšky maximálnej rezervovanej kapacity a jej využívaním je dojednaný aj prístup do distribučnej sústavy výrobcovi elektrickej energie. Z jednotlivých ustanovení vyhlášky je zrejmé, že pojem „distribučná kapacita“ predstavuje rezervovanú kapacitu pre odberateľa, a nie pre výrobcu. Žalovaný pritom uviedol, že žalobca uhrádzal platbu za prístup do distribučnej sústavy ešte predtým, ako vyhláška určila spôsob platby za prístup do distribučnej sústavy výrobcou, a to práve preto, že tieto platby uhrádzal ako odberateľ elektrickej energie na základe faktúr, ktoré reflektovali dojednanú distribučnú kapacitu. Dovolateľ je toho názoru, že existujúcu zmluvu o pripojení, ktorá v sebe subsumuje aj zmluvu o prístupe, nemohol dať do súladu s ustanovením § 26 zákona č. 251/2012 Z. z., ktoré upravuje základné zmluvné vzťahy na trhu s elektrinou, nakoľko tieto zmluvné typy upravujú odlišné práva a povinnosti účastníkov zmluvy, pričom aj jednotliví účastníci takýchto zmlúv sú odlišní od strán predmetného sporu. V zmluve o pripojení je dohodnutá a zadefinovaná maximálna rezervovaná kapacita pre výrobné miesto, rovnako tak sú zadefinovaní aj účastníci zmluvného vzťahu, pričom výška poplatku za prístup v zmluve dohodnutá nie je, nakoľko takýto poplatok v čase uzatvárania zmluvy o pripojení neexistoval. Zmluva o pripojení subsumuje aj zmluvu o prístupe a keďže je v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z., nebolo potrebné ju dať do súladu s týmto zákonom.

6.3. Dovolateľ upriamil pozornosť na to, že pokiaľ zákon nepriznáva výrobcovi elektriny právo na distribúciu elektriny, nemôže mu zároveň priznať právo (a uložiť povinnosť) uzatvoriť takú zmluvu, predmetom ktorej bude právo, na ktoré výrobca nie je zo zákona oprávnený. Poukázal pritom na legálnu definíciu pojmov „výrobca elektriny“ (obsiahnutú v § 3 písm. b/ bod 1 zákona 251/2012 Z. z.) a „odberateľ elektriny“ (obsiahnutú v § 3 písm. b/ bod 7 zákona č. 251/2012 Z. z.), z ktorých je evidentné, že tieto subjekty majú odlišné postavenie na trhu s elektrinou s odlišnými právami a povinnosťami, a preto je nemysliteľné a priam v rozpore s logikou, aby tak odlišné subjekty mohli uzavrieť totožný zmluvný typ s totožnými právami a povinnosťami.

7. Dovolateľ ďalej namietal nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu ohľadom účinkov nálezu Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014. Ústavný súd posudzoval otázku nesúladu ustanovenia § 26 ods. 23 a ďalších ustanovení Vyhlášky so zákonom č. 251/2012 Z. z. o energetike. Právna úprava obsiahnutá v zákone č. 656/2004 Z. z., ktorú dovolateľ považuje za rozhodnú, nebola ústavným súdom vôbec posudzovaná, v dôsledku čoho sa ústavný súd nevyjadril k otázke zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy v kontexte zákona č. 656/2004 Z. z. a rovnako tak neposudzoval a nevyjadril sa k otázke podstatných náležitostí takejto zmluvy alebo jej formy v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. V

kontexte uvedeného súdy nižšej inštancie opomenuli tú skutočnosť, že v čase uzavretia zmluvy o pripojení bolo povinnosťou výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, a nie fakultatívnou možnosťou, ako to konštatoval súd prvej inštancie. Ide presne o opačnú situáciu, z ktorej vychádzal ústavný súd. Ustanovenie § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike jasne stanovuje výrobcovi elektriny povinnosť uzavrieť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy. Zmluva o prístupe do distribučnej sústavy, uzavretá medzi žalobcom a žalovaným je podľa názoru dovolateľa obsiahnutá v zmluve o pripojení.

7.1. Právny názor ústavného súdu, vyjadrený v náleze sp. zn. PL. ÚS 17/2014, že jediným právnym titulom oprávňujúcim žalovaného vyberať od výrobcov platby za prístup do distribučnej sústavy je uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, nemá oporu ani v príslušných ustanoveniach zákona č. 251/2012 Z. z., ani v príslušných ustanoveniach Pravidiel trhu a ani v prameňoch práva Európskej únie. Ústavný súd sa otázkou možnosti uzavretia zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny medzi výrobcom a prevádzkovateľom distribučnej sústavy vôbec nezaoberal a jej dovoľenosť priamo prezumoval. Takýmto výkladom však ústavný súd založil stav, v rámci ktorého výrobcovia na území Slovenskej republiky nemôžu mať faktický prístup do distribučnej sústavy, nakoľko výrobcovia a prevádzkovatelia distribučnej sústavy takúto zmluvu neuzavierajú a ani ju uzavrieť nemôžu. Vzhľadom na právny názor ústavného súdu, ktorý prevzali súdy nižšej inštancie do svojich rozhodnutí, žalovaný bude nútený maximálnu rezervovanú kapacitu výrobcovi v sústave zabezpečovať, avšak výrobcovi neumožní túto kapacitu aj využívať. Takýto stav nekorešponduje ani s právnou úpravou energetiky na úrovni Európskej únie. Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou stanovuje (okrem iného) aj pravidlá otvoreného prístupu na trh. Výklad, ktorý poskytol ústavný súd vo svojom náleze, keď spojil prístup s distribúciou a s distribučnou kapacitou, úplne znemožnil prístup pre výrobcov elektrickej energie do distribučnej sústavy. Dôsledná aplikácia tohto názoru bude mať za následok, že Slovenská republika nezabezpečila otvorený vnútorný trh s elektrinou a diskriminovala výrobcov elektriny od ostatných užívateľov trhu. Všeobecnú záväznosť rozhodnutí ústavného súdu podľa čl. 125 a čl. 128 nemožno zamieňať s absolútnou nedotknuteľnosťou jeho rozhodnutí. Rozpor s hmotným právom vidí najmä v tom, že ústavný súd nerozlišoval zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny (podľa § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.) a zmluvu o prístupe do sústavy (§ 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z.), čím založil úplne iný právny stav, aký sa nachádza v hmotnom práve. Nerozlišovanie týchto zmluvných typov má za následok, že všeobecné súdy spájajú pojem prístup do distribučnej sústavy s právom na distribúciu, čo je pre výrobcu z povahy veci vylúčené, a je to v rozpore s právami a povinnosťami výrobcu podľa zákona č. 656/2004 Z. z. a aj podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

8. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. dovolateľ videl v právnej otázke, týkajúcej sa účinku nálezu ústavného súdu v konaniach podľa čl. 125 Ústavy o súlade právnych predpisov s Ústavou. V danom prípade sa jedná o účinok nálezu sp. zn. PL. ÚS 17/2014. V prospech účinku nálezu ústavného súdu „ex tunc“ sú rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 1Obdo/8/2006, 1Obdo/12/2006 a 4Obdo/28/2008, ktoré dopadajú na tie súdne konania, v ktorých ústavný súd vyjadril svoj právny názor na „ex tunc“ účinok nálezu v zjednocujúcom stanovisku, na ktoré odkazuje aj odvolací súd (v stanovisku pléna ÚS SR sp. zn. PLz. ÚS 1/06). Tieto súdne konania sa však nedajú použiť na prejednávany prípad. V prospech účinku nálezu ústavného súdu „ex nunc“ svedčia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/69/2012, 1TdoV/6/2013 a 6Tdo/11/2013. Dovolateľ namietal, že odvolaciemu súdu predložil súhrn viacerých rozhodnutí ústavného súdu, v ktorých uvedený súd priznal svojim nálezhom účinok „ex nunc“. Predložil mu aj právnu argumentáciu opierajúcu sa o samotnú Ústavu a zákon č. 38/1993 Z. z., ako aj stanovisko Katedry ústavného práva Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, pričom odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí uvedeným vôbec nezaoberal. Svoj právny názor založil len na jednom rozhodnutí ústavného súdu (zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06), ktoré nemôže bez ďalšieho zakladať stav tzv. prekonanej judikatúry.

9. K dovolaniu zaslal žalobca písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby najvyšší súd dovolanie odmietol, pretože je nielen neprípustné, ale aj zjavne nedôvodné a špekulatívne. Dovolanie neobsahuje jasne sformulované právne otázky, ktoré by mal dovolací súd riešiť v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1

písm. b/ C. s. p. Dovolateľ sa fakticky dožaduje preskúmania právnych názorov odvolacieho súdu a dovolanie formuluje tak, ako by išlo o ďalšie odvolanie.

9.1. Argumentáciu dovolateľa, že súd mal aplikovať zákon č. 656/2004 Z. z. považuje za nesprávnu a špekulatívnu, keďže platba za prístup bola prijatá Výhláškou počas účinnosti zákona č. 251/2012 Z. z., a nie starého zákona č. 656/2004 Z. z. Výhláška vychádzala z aktuálnej právnej úpravy (zákona č. 251/2012 Z. z.), a nie zo starého a neplatného právneho predpisu (zákona č. 656/2004 Z. z.). Vyberať túto platbu za prístup bolo možné len v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. Presah zákona č. 656/2004 Z. z. na vyberanie platby za prístup vylučujú aj prechodné ustanovenia zákona č. 251/2012 Z. z., podľa ktorých boli účastníci povinní uviesť zmluvy uzavreté za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., ktoré sú v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., do súladu s týmto zákonom do 31. decembra 2012. Je preto vylúčené, aby sa platba za prístup vyberala podľa inej zmluvy, než ako to vyžadoval zákon č. 251/2012 Z. z.

9.2. K tvrdeniu dovolateľa, že zmluva o prístupe má byť obsiahnutá v zmluve o pripojení, žalobca poukázal na to, že dovolateľ sa v skutočnosti snaží o revíziu skutkových zistení, keď sa usiluje preukázať existenciu vôle subjektov uzavrieť akúsi zmluvu o prístupe, na základe ktorej sa mala vyberať platba za prístup. V zmysle ustálenej judikatúry odvolacieho súdu sa však dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Za špekulatívnu a irelevantnú považuje námietku dovolateľa, že právna úprava neumožňuje výrobcovi elektriny uzavrieť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny. Odpoveď na predmetnú námietku nemôže preukázať oprávnenosť platby za prístup, ktorú žalobca ako výrobca elektriny musel uhrádzať. Práve naopak, pokiaľ dovolateľ tvrdí, že takúto zmluvu žalobca ani nemohol uzavrieť, je tak zrejmé, že platby za prístup, ktoré požadoval dovolateľ, boli jasne nedôvodné. Otázka, či žalobca môže uzavrieť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, nie je otázkou zásadného právneho významu a aj keby išlo o otázku zásadného právneho významu, argumentácia dovolateľa nie je spôsobilá spochybniť právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu a právny názor pléna ústavného súdu (publikovaný pod č. 4/2016). Zároveň žalobca uviedol, že aj keby odvolací súd nesprávne danú otázku právne posúdil a predmetnú zmluvu by výrobca naozaj nemohol uzavrieť, uvedené nebude mať za následok, že platba za prístup by v prípade žalobcu bola oprávnená.

9.3. K prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. žalobca uviedol, že nesúhlasí s názorom dovolateľa, že rozhodovacia prax odvolacieho súdu ohľadom účinkov nálezov ústavného súdu je rozdielna. V prejednávanej veci sa rieši vrátenie platieb za prístup, ktoré boli uhrádzané na základe neústavnej Výhlášky. Platbám za prístup do distribučnej sústavy nepredchádzalo žiadne konanie a ani vydanie rozhodnutia, ktorým by bol žalobca viazaný. Výrobcovia museli uhrádzať platbu za prístup priamo ex lege podľa neústavnej Výhlášky.

9.4. Vo vzťahu k rozhodnutiam, podľa ktorých má mať nález ústavného súdu účinok „ex nunc“, dal žalobca do pozornosti skutočnosť, že sa jedná o rozhodnutia v trestných veciach. V uvedených rozhodnutiach bola riešená aplikácia zákona o ústavnom súde na situácie, ktoré jasne upravuje ustanovenie § 41b ods. 1 zákona o Ústavnom súde. Z ich obsahu je zrejmé, že sa vôbec netýkajú predmetnej veci. Žalobca nesúhlasí s názorom dovolateľa, že derogačný nález ústavného súdu má výlučne účinok „ex nunc“. Poukázal na to, že kým „ex nunc“ účinok derogačného nálezov má dopad na platnosť a účinnosť právnej úpravy a jej ďalšiu neaplikovateľnosť, účinok „ex tunc“ rieši hmotnoprávne dopady neústavného právneho predpisu na vzťahy vzniknuté počas platnosti a účinnosti neústavnej právnej úpravy. Oba účinky nálezov popri sebe pôsobia súbežne, čo potvrdzuje aj ústavný súd v zjednocujúcom stanovisku, keď uvádza, že „v súvislosti s právnym názorom prvého a druhého senátu je potrebné uviesť, že ani jeden z nich nespochybnil právny názor tretieho senátu ústavného súdu, podľa ktorého účinky rozhodnutia ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy sú ex nunc“. Ústavný súd vo výroku zjednocujúceho stanoviska uviedol, že „hmotnoprávne účinky nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PL. ÚS 38/03-89 (...) nastávajú pre všetkých účastníkov tohto konania „ex tunc.“ Toto stanovisko je rozhodovacou praxou ústavného súdu rešpektované a neexistuje žiadne neskoršie rozhodnutie, ktoré by jeho právne závery spochybnilo. Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 odmietol aplikáciu napádanej časti Výhlášky a zrušil ju s cieľom umožniť aplikáciu a realizáciu vlastníckeho práva výrobcov elektriny, a to aj spätne. Z uvedeného vyplýva, že aj na právne vzťahy založené neústavnou právnou úpravou sa má nazeráť cez prizmu ochrany vlastníckeho práva žalobcu. Takýto prístup je plne v súlade s princípom ochrany ústavnosti a s princípom prioritnej ochrany

základného práva jednotlivca.

10. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

11. Žalovaný vo svojom dovolaní uplatnil výlučne dovolací dôvod podľa ustanovenia § 432 C. s. p. (t. j. že rozhodnutia súdov nižšej inštancie spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci).

11.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11.2. Záver o prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu vid' napr. sp. zn. I. ÚS 438/2017 a III. ÚS 474/2017), preto pri vyslovení záveru o (ne)prípustnosti dovolania dovolací súd nie je viazaný tým, čo uviedol dovolateľ, prípadne druhá strana.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je zamerané na riešenie právnych otázok, ak sa odvolací súd pri ich vyriešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ak ešte neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené (písm. b/), alebo ak sú v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené rozdielne (písm. c/).

12.1. Právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p., sa rozumie otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení (k tomu vid' aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/158/2017).

12.2. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom (rovnako aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/30/2018).

12.3. Záver o tom, či dovolateľom tvrdená právna otázka predstavuje právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, ktorá je významná pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver dovolacieho súdu (rovnako ako to platí aj pre ostatné podmienky prípustnosti dovolania), pričom dovolací súd tento záver konštatuje pri zohľadnení skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie a podstatných dôvodov uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. dôvodov, pre ktoré odvolací súd rozhodol tak, ako rozhodol) v nadväznosti na dovolateľom predloženú právnu argumentáciu.

12.4. Naopak prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je daná, ak dovolateľ v dovolaní len polemizuje s právnymi závermi vyslovenými súdmi nižšej inštancie, prípadne uvedie, že právne závery vyslovené odvolacím súdom (a prípadne aj súdom prvej inštancie) považuje za nesprávne.

13. Pre rozhodnutie vo veci je podľa názoru dovolacieho súdu relevantná len prvá z nastolených otázok (vid' bod 5.1. vyššie), ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, čím je založená prípustnosť podaného dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

13.1. Pri riešení nastolenej právnej otázky je potrebné vychádzať z toho, že platnosť právneho úkonu, resp. jeho neplatnosť možno posudzovať so zreteľom na okolnosti, ktoré existovali v čase jeho uskutočnenia. Uvedené znamená, že právny úkon, ktorý v čase jeho uskutočnenia zodpovedal všetkým zákonným požiadavkám a bol preto platný, sa v dôsledku skutočností, ktoré nastali po jeho vzniku nemôže stať dodatočne neplatným a naopak (rovnako aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1MOBdoV/16/2006).

13.2. Pokiaľ ide o obsah právneho úkonu, ustanovenie § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti, a pre tento prípad zákon formuluje určité výkladové pravidlá, ktoré ukladajú súdu povinnosť tieto pochybnosti odstrániť výkladom založeným na tom, že okrem jazykového vyjadrenia právneho úkonu slovné (nie len konkludentne podľa § 35 ods. 3 Občianskeho zákonníka) podrobiť skúmaniu i vôľu, resp. úmysel konajúcich osôb.

14. Zmluva o pripojení uzatvorená medzi žalobcom a dovolateľom, ktorá založila vzájomný právny vzťah medzi stranami sporu, vznikla za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z.

14.1. Zákon č. 656/2004 Z. z. vo svojich ustanoveniach upravoval práva a povinnosti subjektov pôsobiacich na trhu s elektrinou, ako aj obsahoval definíciu jednotlivých pojmov, ktoré zákonodarca v predmetnom predpise použil.

14.2. Podľa § 2 písm. a/ bod 23.2. zákona č. 656/2004 Z. z. sa prístupom do sústavy alebo do siete rozumie prístup na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny.

14.3. Podľa § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. je výrobca elektriny povinný uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy.

14.4. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 656/2004 Z. z. je prevádzkovateľ distribučnej sústavy okrem iného povinný zabezpečiť spoľahlivé a bezpečné prevádzkovanie sústavy (písm. a/), zabezpečiť užívateľom distribučnej sústavy nediskriminačné podmienky na pripojenie k sústave (písm. b/), zabezpečiť prístup do sústavy na transparentnom a nediskriminačnom princípe s výnimkou plnenia povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme (písm. c/) a uzatvoriť zmluvu o prístupe a zmluvu o pripojení k sústave, ak sú splnené technické a obchodné podmienky prístupu a pripojenia k sústave (písm. h/).

14.5. V nadväznosti na predmetnú úpravu je potrebné poukázať na prechodné ustanovenia obsiahnuté v zákone č. 251/2012 Z. z., keď podľa § 96 ods. 7 prvá veta zákona č. 251/2012 Z. z. zmluvy uzatvorené podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti. Uvedené sa týka aj zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu, ktorá bola dojednaná ešte za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z.

15. Dovolací súd zároveň upriamuje pozornosť na to, že právny rámec fungovania vnútorného trhu s elektrinou je upravený aj v rámci práva Európskej únie. Na predmetnú skutočnosť súd prvej inštancie a ani odvolací súd vo svojich rozhodnutiach nereflektovali, hoci v zmysle čl. 7 ods. 2 druhej vety Ústavy platí, že právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (ďalej aj „smernica“ v príslušnom gramatickom tvare), ktorá predpokladá zabezpečenie otvoreného prístupu na trhu s elektrinou.

15.1. Podľa článku 2 odseku 18 smernice, pod pojmom „užívateľ sústavy“ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá dodáva elektrinu do prenosovej alebo distribučnej sústavy, alebo ktorej je elektrina z týchto sústav dodávaná.

15.2. Podľa článku 32 ods. 1 smernice, členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 37, a aby tieto tarify a metodiky, ak sú schvaľované iba metodiky, boli pre nadobudnutím účinnosti uverejnené.

15.3. Podľa článku 32 ods. 2 smernice, prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok 3 a založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. Regulačné orgány, ak tak stanovujú členské štáty, alebo členské štáty zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovnanie sporu. V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.

16. Vyššie citovaná smernica priamo predpokladá a zaväzuje členské štáty zabezpečiť nediskriminačné tarify za prístup pre všetkých užívateľov distribučnej sústavy. Dovolací súd zastáva názor, že v rámci posúdenia zmluvy o pripojení, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným na základe zákona č. 656/2004 Z. z., je potrebné vychádzať aj zo smernice a v rámci interpretácie právnych noriem uplatniť eurokonformný výklad.

16.1. Podľa dovolacieho súdu tak platí, že žalovaný ako prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy bol podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku zmluvného vzťahu povinný na základe zmluvy umožniť pripojenie a zároveň prístup do distribučnej sústavy všetkým výrobcom elektriny za rovnakých (t. j. nediskriminačných) podmienok. Bez existencie takéhoto zmluvného vzťahu bezpodmienečne vyžadovaného zákonom č. 656/2004 Z. z. nemohol mať výrobca elektriny prístup do distribučnej sústavy a nemohol byť ani do nej pripojený.

16.2. V zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. nebolo možné, aby výrobca elektriny uzatvoril s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy zmluvu o pripojení do distribučnej sústavy bez toho, aby súčasne neuzatvoril aj zmluvu o prístupe (resp. aby táto zmluva nebola súčasťou zmluvy o pripojení). Bez uzatvorenia zmluvy o prístupe, ktorú zákon č. 656/2004 Z. z. priamo vyžadoval - by nemohol výrobca elektriny pôsobiť na trhu s elektrinou, keďže by nespĺňal zákonnú podmienku priamo vyplývajúcu z ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. Zjednodušene povedané, aby mohol výrobca elektriny (t. j. žalobca) vyrábať elektrinu a dosahovať zisk z predmetu svojej činnosti ako základného znaku podnikania, musel rešpektovať zákonnú úpravu a splniť všetky podmienky stanovené zákonom č. 656/2004 Z. z. vrátane uzavretia zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. Následne sa výrobca elektriny nemôže s úspechom brániť tvrdením, že jeho vôľou (resp. úmyslom) nebolo uzavrieť zmluvu o prístupe, keďže táto je obsiahnutá už v tom, že chcel ako výrobca pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou, s ktorým je spojené splnenie všetkých zákonných podmienok (resp. povinností).

16.3. Povinnosti prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy umožniť výrobcovi elektriny pripojenie a prístup do distribučnej sústavy na základe zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave predpokladanej zákonom č. 656/2004 Z. z. (§ 21 ods. 2 písm. a/, § 24 ods. 2 písm. h/ zákona č. 656/2004 Z. z.) zodpovedá právo prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy požadovať od výrobcu elektriny odplatu za túto poskytnutú službu. Na tejto skutočnosti nemení nič ani zmena právnej úpravy obsiahnutá v zákone č. 251/2012 Z. z., ktorý upravuje niektoré zmluvné typy medzi subjektmi vykonávajúcimi činnosť na trhu s elektrinou odlišne od zákona č. 656/2004 Z. z. Pokiaľ zmluva, uzavretá podľa zákona č. 656/2004 Z. z., nie je v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., nebolo povinnosťou zmluvných strán uzavrieť novú zmluvu, keďže táto zostáva platná.

17. Podľa dovolacieho súdu, s poukazom na všetko už uvedené, súdy nižšej inštancie nesprávne aplikovali ustanovenie § 21 ods. 2 písm. a/ (ukladajúce výrobcovi elektriny povinnosť uzavrieť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave) v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ (ktoré ukladá rovnakú povinnosť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy) zákona č. 656/2004 Z. z., ak vyslovili, že medzi stranami sporu nebola zmluva o prístupe uzatvorená. Jej existencia totiž, ako už bolo uvedené vyššie (viď bod 23.2. vyššie), podmieňovala oprávnenie žalobcu pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou ako výrobca elektriny. Zo skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie pritom vyplýva, že žalobca pôsobil (a pôsobí) na trhu s elektrinou ako výrobca elektriny, a teda nepochybne pre výkon svojej podnikateľskej činnosti musel mať za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe a o pripojení do distribučnej sústavy.

17.1. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie tak spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku čoho je dovolanie aj dôvodné. Zároveň vo veci rozhodujúci senát poukazuje aj na už skôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu, v rámci ktorých jednotlivé senáty obchodnoprávneho kolégia dospeli k rovnakému záveru (uznesenia sp. zn. 3Obdo/18/2019, 1Obdo/13/2019, 1Obdo/18/2019, 1Obdo/25/2019, 2Obdo/9/2019), s ktorým sa vo veci konajúci senát dovolacieho súdu stotožnil.

18. Pokiaľ ide o druhú dovolateľom nastolenú otázku, ktorá sa týka posúdenia účinkov nálezu ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014 (viď bod 5.2. vyššie), táto vzhľadom na vyššie vyslovený záver dovolacieho súdu (viď bod 17. vyššie), je pre rozhodnutie o dovolaní žalovaného irelevantná, hoci

na jej vyriešení záviselo preskúmané rozhodnutie odvolacieho súdu.

18.1. Na bližšie odôvodnenie predmetného záveru dovolací súd poukazuje na výrok predmetného nálezu, ktorým ústavný súd rozhodol, že ustanovenie § 26 ods. 23 v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny“ Vyhlášky ÚRSO č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení neskorších predpisov, nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 ústavy a v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vo zvyšnej časti návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovelo.

18.2. Vyriešenie dovolateľom nastolenej otázky je tak relevantné pre vyriešenie tých sporov, v ktorých nebola medzi výrobcou elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy.

19. Podľa názoru dovolacieho súdu, vyššie citovaný nález na rozhodovaný spor nedopadá, keďže pri správnej aplikácii ustanovení § 21 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ 656/2004 Z. z. nemožno dospieť k záveru, že by medzi žalobcom a žalovaným nebola uzavretá zmluva o prístupe do distribučnej sústavy. Vyriešenie tejto dovolacej právnej otázky by tak malo vzhľadom na rozhodovaný spor výlučne akademický charakter, a preto nie je oprávnený ju vyriešiť v predmetnej veci.

20. Vzhľadom k tomu, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky dovolacím súdom doposiaľ nevyriešenej (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.), dovolací súd považuje dovolanie žalobcu nielen za prípustné, ale aj za dôvodné a preto najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.).

20.1. Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by bol dovolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu.

20.2. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 C. s. p.).

21. V ďalšom konaní sú sudy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a aj dovolací súd) viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

22. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.